

BIBLIOTEKSPLAN 2025–2028

Biblioteksplan 2025–2028 är antagen av kommunfullmäktige
den 27 februari 2025 § 10.

Inledning

Habo kommuns vision är den hållbara kommunen för hela livet. Alla ska få plats och känna sig välkomna oavsett ålder, etniskt ursprung, kön eller religion.

Bibliotekslagen (2013:801) slår fast att alla kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Habo kommuns biblioteksplan 2025–2028 är ett strategiskt dokument som beskriver verksamheterna och dess framtida utmaningar utifrån ett antal prioriterade utvecklingsområden samt hur de ska nås.

Planens innehåll ska vara kärnfullt och kortfattat så att den blir lätt att använda och blir ett verktyg för kommunens verksamheter.

En uppdaterad biblioteksplan 2025–2028

Biblioteksplanen är en uppdatering av den tidigare planen från 2020-2024. Revideringen av planen har skett genom flera spår. Förslag och synpunkter har tagits fram både från andra förvaltningar och besökare.

Två förslagsväggar har stått framme i biblioteket, en i entrén och en på barn- och ungdomsavdelningen. Där har allmänheten haft möjlighet att delge sina förslag och synpunkter vad gäller rummet, medierna, evenemang/aktiviteter samt övriga förslag och synpunkter.

Barn- och ungdomsbibliotekarie har ställt frågor till klasser som besökt biblioteket, främst årskurs 2, 3 och 4. Frågor för att få in ytterligare förslag och synpunkter har skickats till samtliga elevråd på Habo kommuns skolor.

Samtal har förts med barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningens olika enheter. Under arbetets gång har hela bibliotekspersonalen varit involverad.

Skolbiblioteksplanen har uppdaterats av biträdande skolchef i samarbete med nätverket för skolbiblioteksansvariga från respektive skola.

Planens innehåll ska vara kärnfullt och kortfattat så att den blir lätt att använda och blir ett verktyg för kommunens verksamheter.

Biblioteksverksamhet i Habo

Habo är en expansiv kommun med 13 427 invånare (juni 2024). Det är en barnrik kommun med fler barn än i den genomsnittliga kommunen. Det finns elva kommunala förskolor och fem fristående förskolor samt sju kommunala grundskolor varav ett högstadium.

Habo bibliotek ligger i centralt belägna lokaler på torget och har öppet med bemanning 39 timmar i veckan och meröppet mellan klockan 7–22 varje dag. Biblioteket sorterar under fritids- och kulturnämnden.

Alla skolor har skolbibliotek som varierar i storlek och grad av bemanning. Det finns en ansvarig lärare för varje skolbibliotek men det varierar i hur många timmar man har fått fördelat, från ingen tid alls till några timmar i veckan. Den läsfrämjande verksamheten varierar därmed i omfattning. På två skolbibliotek är beståndet registrerat i ett digitalt lånesystem med självbetjäning. Skolbiblioteken sorterar under barn- och utbildningsnämnden.

Fritids- och kulturnämndens verksamhetsmål

Utifrån kommunens vision har fritids- och kulturnämnden tagit fram ett verksamhetsutvecklingsmål för kommunens biblioteksverksamhet:

Biblioteket ska vara en ständigt aktuell och attraktiv mötesplats för alla.

För att uppnå målet behöver biblioteket utvecklas i takt med hur omvärlden och användarnas behov förändras. För att nå och involvera nya användare ska biblioteket samarbeta med andra aktörer som arbetar nära dessa grupper, främst målgrupper

som är prioriterade i bibliotekslagen. Oavsett av vilken anledning användaren besöker biblioteket ska alla känna sig välkomna oberoende ålder, etnisk tillhörighet, kön, religion, nationalitet eller språk. I denna plan lyfts på vilket sätt Habo bibliotek ska arbeta för att inkludera alla och verka för demokrati, tillgänglighet, utbildning och digitalisering.

Agenda 2030

Agenda 2030 är en global handlingsplan som antogs av Förenta nationernas medlemsstater i september 2015. Biblioteken spelar en central roll i att främja Agenda 2030s mål för hållbar utveckling.

Genom att erbjuda en plats som är öppen för alla, dit alla är välkomna, där det finns tillgång till litteratur och information, möjlighet till samtal och deltagande i evenemang bidrar biblioteket till god hälsa och välbefinnande (mål 3). Genom att erbjuda fria och tillgängliga informationsresurser, samt stödja utbildning och livslångt lärande, bidrar biblioteken till att minska ojämlikheter (mål 10), främja kvalitativ

utbildning (mål 4) och stärka lokalsamhällets hållbarhet (mål 11). Biblioteken arbetar aktivt för att säkerställa inkludering och tillgång till information för alla, vilket stöder de globala målen om jämlikhet, fred och rättvisa. Dessutom främjar biblioteken hållbara konsumtionsmönster genom att erbjuda resurser som delas och återanvänds av många, vilket stödjer målet om hållbar konsumtion och produktion (mål 12).

Barnkonventionen

Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter är sedan 1 januari 2020 svensk lag. Konventionen inbegriper alla under 18 år. Enligt konventionen har alla barn rätt till utbildning och en meningsfull fritid samt rätt till inflytande och delaktighet i det som rör dem. Barn och unga är

en prioriterad grupp för folkbiblioteken och det är skolbibliotekens största målgrupp därför ska barnrättsperspektivet genomsyra all verksamhet.

Utvecklingsområden

Biblioteksrummet

§ 6 Bibliotekslagen: Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Biblioteket i Habo ska vara en välkomnande plats för alla människor, där besökarna kan läsa, samtala, studera, uppleva och delta i intressanta och relevanta programverksamheter. Bibliotekets webbplats och sociala medier är bibliotekets digitala rum för kunskapsinhämtning och lärande.

Här har alla, oavsett bakgrund och resurser, möjlighet att uppleva kultur och fördjupa sin kunskap. Biblioteksrummet är en arena för möten, utveckling av det demokratiska samtalet, samt fri spridning av kunskap och åsiktsbildning.

Biblioteket arbetar på olika sätt för att involvera invånare, speciellt barn och unga, i utvecklandet av biblioteksverksamheten. En enkätundersökning görs med regelbunden intervall, alla har möjlighet att göra inköpsförslag på olika sätt och förslagslådor finns utplacerade i biblioteksrummet.

Habo bibliotek vill:

- samverka med studieförbund, föreningar och annan kommunal verksamhet att i samarbete med biblioteket, eller i egen regi, erbjuda evenemang och aktiviteter i biblioteket.
- skapa fler forum för invånarens delaktighet i verksamheten med särskilt fokus på barn och unga.

Medieförsörjning

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Alla ska ha möjlighet att ta del av den information som de önskar och behöver. Biblioteket ska arbeta för att det finns ett medieutbud av god kvalitet. Det ska vara brett, varierat och aktuellt. Det ska ständigt förnyas och kompletteras. Urvalet baseras både på personalens professionella bedömning av utgivningen och på användarnas efterfrågan och behov.

Habo bibliotek vill:

- ge användare fler möjligheter att anpassa utbudet efter deras behov och önskemål.

Digital delaktighet

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

I snabb takt har digitaliseringen förändrat våra beteenden vad gäller hur vi kommunicerar, tar till oss information, arbets sätt. Detta kräver digitala kunskaper i hög grad och det har lett till att många grupper av människor lever i digitalt utanförskap. Biblioteket har en viktig roll i att motverka ett digitalt utanförskap och stötta individen till deltagande i det digitala samhället.

För att biblioteket fortsatt ska vara relevant behöver det ständigt anpassa och utveckla sina digitala tjänster och metoder i takt med att nya möjligheter uppstår. Samverkan med andra aktörer är av vikt för att kunna göra detta. Ständig kompetensutveckling krävs för att personalen ska ha aktuell kompetens inom till exempel medie- och informationskunnighet.

Habo bibliotek vill:

- erbjuda och marknadsföra digitala tjänster i takt med att nya möjligheter uppstår.
- erbjuda invånare aktuell kompetens för digital delaktighet.

Samverkan

14 § Bibliotekslagen: I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

Biblioteket behöver utnyttja sina resurser på ett än bättre sätt för att uppnå en jämlik och god biblioteksservice. För att uppnå det prioriterade målet som tagits fram på förvaltningsnivå krävs samverkan inom kommunens verksamheter, samt med föreningar och studieförbund men också över kommungränsen med andra bibliotek.

Exempel på samverkanspartners som biblioteket har är familjecentralen, förskolor, skolor, andra kommunala förvaltningar, Habo Hälsocenter, studieförbund och föreningar, andra kommuner i Jönköpings län.

Habo bibliotek vill:

- upprätthålla och utveckla befintlig samverkan.
- hitta fler samverkansmöjligheter med andra aktörer både inom och utanför kommunens gräns.

Tillgänglighet

4 § Bibliotekslagen: Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Bibliotekslagen: Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på:

1. De nationella minoritetsspråken,
2. Andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. Lättläst svenska.

6 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

På Habo bibliotek ska medier erbjudas utifrån alla personernas olika behov och förutsättningar för att värna om lusten till läsning och intresset för litteratur och bildning. Biblioteket erbjuder anpassade böcker såsom talböcker, storstil, lättläst, äppelhylla med medier som vänder sig till barn med funktionsvarianter, hjälp att få ett Legimus-konto för personer med läshinder.

Böcker på olika språk erbjuds och finns inte boken finns möjlighet att köpa in eller fjärrlåna.

Boken kommer, som är ett vedertaget koncept där bibliotekspersonalen åker hem med böcker till låntagaren, erbjuds till de som inte har möjlighet att ta sig till biblioteket på grund av långvarig sjukdom eller funktionsvariation.

Habo bibliotek vill:

- utveckla den befintliga samverkan med omsorgen samt andra relevanta aktörer för att erbjuda en jämlik biblioteksservice.
- marknadsföra bibliotekets tillgängliga medier och erbjudande om Boken kommer.
- upprätthålla och utveckla den uppsökande verksamheten så att fler får tillgång till bibliotekets utbud.

Barn och unga

7 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

8 § Bibliotekslagen: Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Ett av bibliotekets grunduppdrag är läs- och litteraturfrämjande för alla åldrar. Barn är en prioriterad målgrupp i det arbetet.

Biblioteket har ett läsfrämjande samarbete med familjecentralen, förskolorna och skolorna i Habo. Pedagoger och andra vuxna som finns nära barn och unga är viktiga att nå fram till för att få fler barn och unga att upptäcka läsningen.

Biblioteket erbjuder författarbesök, sagostunder, teater samt annan kulturell verksamhet för att stimulera till läsning.

Biblioteket arbetar på olika sätt för att involvera invånare, och speciellt barn och unga i utvecklandet av biblioteksverksamheten, alla ska få plats och känna sig välkomna. Fler ska få möjlighet att upptäcka biblioteket och lusten till läsning och delta i läsfrämjande och kulturell verksamhet.

Habo bibliotek vill:

- utveckla det läsfrämjande arbetet på barn och ungas fritid.
- hitta fler möjligheter för barn, unga och deras vuxna att vara delaktiga i utvecklandet av den läsfrämjande verksamheten.

- utveckla den uppsökande verksamheten för barn och unga.

Kvalitetsarbete

Biblioteket ska erbjuda serviceinriktad, lyhörd och professionell personal. Personal fyller ständigt på kompetenser för att upprätthålla en god biblioteksservice. Habo bibliotek ska samverka med andra bibliotek och aktivt delta i utvecklingsarbeten tillsammans med biblioteksutveckling, region Jönköpings län.

Habo bibliotek vill:

- kontinuerligt kompetensutveckla personalen.
- att personalen lär genom att reflektera och ha kunskapsutbyte. Vi ska pröva, följa upp, utvärdera och utveckla.
- göra en användarundersökning hos kommunens invånare vart tredje år.

Biblioteksplanen revideras under 2028. För varje år kommer en verksamhetsplan att skrivas som utgår från biblioteksplanen och som utvärderas vid årets slut.

Lagar, styrdokument och strategier

I framtagandet av planen har dessa styrdokument använts:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen (2010:800)
- Biblioteksplan, Region Jönköpings län 2023-2025
- Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2020-2025
- Agenda 2030
- Miljöprogram 2020 Habo kommun
- FN:s konvention om barnets rättigheter
- Översiktsplan 2040, Habo kommun
- Styrmodell för Habo kommun

Skolbiblioteksplan

Kommunens skolbibliotek ska vara pedagogiska redskap för undervisning och lärande. De ska vara en resurs av hög kvalitet som är en väl integrerad del av skolans verksamhet. Skolbiblioteksverksamheten ska i största möjliga mån vara likvärdig på skolorna. Verksamheten ska anpassas till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Skolbiblioteken i Habo vill:

- Att skolbiblioteken ska innehålla ett attraktivt och relevant mediebestånd.
- Att respektive skola upprättar en verksamhetsplan som ska vara kopplad till skolans styrdokument.
- Att det på respektive skola finns en ansvarig bibliotekarie eller lärare med tid avsatt för att fullfölja skolbiblioteksuppdraget i enlighet med biblioteksplan och verksamhetsplan.
- Att skolbiblioteken har självbetjäning för att frigöra tid för skolbiblioteksansvarig personal att vara en pedagogisk resurs.
- Att skolbiblioteken ska samverka sinsemellan samt med folkbiblioteket.

Skolbiblioteksplanen har uppdaterats av biträdande skolchef i samarbete med nätverket för skolbiblioteksansvariga från respektive skola.